

Kommunalt anställda läkare och speciella samverkansnämnder

Utredare föreslår lagändringar för att få en ökad samverkan

Kommuner bör få anställa egna läkare. Dessutom bör kommuner och landsting kunna bilda särskilda samverkansnämnder.

Det föreslår enmansutredare Kerstin Wigzell, generaldirektör på Socialstyrelsen. Strax före årsskiftet överlämnade hon Samverkansutredningens betänkande till Socialdepartementet.

Samverkansutredningens uppgift har främst varit att identifiera juridiska hinder för en förbättrad samverkan mellan kommuner och landsting, och föreslå nödvändiga lagändringar. Utredningens betänkande »Samverkan – om gemensamma nämnder på vård- och omsorgsområdet« lyfter även fram flera konkreta åtgärder som, efter förändrade lydelse i exempelvis Hälso- och sjukvårdslagen, skulle kunna vidtas.

– Jag tror att de förslag till lagändringar som föreslås i utredningen är tillräckliga för att undanröja de juridiska hindren som idag finns för en bra samverkan mellan landsting och kommun, säger Kerstin Wigzell.

Behovet av ökade läkarresurser inom den kommunala hälso- och sjukvården är stort, inte minst för äldre och handikappade. Idag är det endast inom skolhälsovården som det finns kommunalt anställda läkare. Därför föreslås i utredningen en ändring i Hälso- och sjukvårdslagen, som gör det möjligt för kommuner att anställa egna läkare.

– Om en kommun vill mer ifråga om läkarinsatser än vad landstinget vill ska man inte stänga den dörren, säger Kerstin Wigzell.

– Men det ska inte vara en kommunal skyldighet att tillhandahålla läkare, utan en rättighet. Landstinget oinskränkta ansvar för läkarinsatser även inom kommunernas hälso- och sjukvård ska finnas kvar.

Förbundssekreterare Boel Callermo på Svenska kommunförbundet har varit sakkunnig i Samverkansutredningen.

– Vid en första anblick var jag ganska positiv till läkare anställda av kommunen. Men jag tror ändå inte att det är rätt väg, det är bättre med ett utvecklat samarbete mellan kommunen och landstinget. Det gagnar mer den som behöver hälso- och sjukvård, säger Boel Callermo.

FOTO: GEORG SESSLER

Generaldirektör Kerstin Wigzell på Socialstyrelsen har utrett de juridiska hindren för ett ökat samarbete mellan kommuner och landsting, och föreslår nu lagändringar.

Kåre Jansson, utredningschef på Läkarförbundet, är kluven till förslaget. Förvisso är det bra med fler arbetsgivare som konkurrerar om läkare, men ...

– Risken är att man tar läkare från primärvården, där det redan idag är stor brist på läkare. Det är förmodligen bättre med avtal mellan kommunen och landstinget, som säger att läkare ska avsätta en viss tid till kommunens äldre- och sjukvård. Vi föreslår också detta i en rapport som vi nu skickat ut till alla kommuner, säger Kåre Jansson.

Gemensamma nämnder

Samverkan i för landsting och kommuner gemensamma nämnder är ett annat av Kerstin Wigzells utredningsförslag. Det skulle underlätta administrationen, finansieringen och prioriteringar inom vård och omsorg, tror Kerstin Wigzell, och minska risken att den enskilde individen hamnar i kläm mellan olika huvudmän.

Redan idag finns det möjligheter till gemensamma nämnder, men enligt Kommunallagen måste det då handla om gemensamma verksamheter med krav på gemensam kompetens för de huvudmän som ingår. I de nya tänkta nämnderna skulle ärenden som rör Lagen om stöd och service åt funktionshindrade kunna ingå, liksom lagar som reglerar olika former av tvångsvård etc.

Det lämpligaste för att åstadkomma sådana samverkansnämnder är enligt betänkandet att det helt enkelt stiftas en särskild lag för ändamålet: Lagen om gemensam nämnd inom vård och omsorgsområdet.

Sakkunnig från Landstingsförbundet i Samverkansutredningen har varit Ulla Lönnqvist Endre. Hon menar att samverkansnämnder kan bidra till en större samsyn och ett optimalt utnyttjande av de befintliga resurserna.

– Oavsett grundläggande problem skulle man med en äldrenämnd, en barn- och ungdomsnämnd etc, kunna arbeta på individnivå, säger Ulla Lönnqvist Endre.

– Men dessa nämnder måste i så fall vara helt frivilliga då förutsättningarna skiljer sig så mycket åt i landet.

Inget förslag om entreprenörskap

Både Landstingsförbundet och Svenska kommunförbundet har i ett särskilt yttrande i Samverkansutredningen avvisat Kerstin Wigzells slutsats, att i utredningen inte föreslås en möjlighet för kommuner och landsting att bedriva verksamhet på entreprenad åt varandra. De båda förbunden föreslog en sådan möjlighet i en skrivelse till regeringen redan 1988.

– Vi tycker att det borde vara möjligt att man kan avhända sig huvudmannskapet för en specifik verksamhet, exempelvis rehabilitering. Även de juridiska hindren för detta borde undanröjts i utredningsförslaget, säger Ulla Lönnqvist Endre.

Boel Callermo på Svenska kommunförbundet delar i stort Landstingsförbundets syn, men menar att Samverkansutredningen saknade de nödvändiga förutsättningarna.

– En överföring av huvudmannskap genom entreprenad skulle innebära så omfattande strukturförändringar att det krävs en parlamentariskt tillsatt utredning för att komma med sådana förslag, säger Boel Callermo.

Samverkansutredningens betänkande ska nu skickas ut på remiss.

Peter Örn